

1239

Remar

(ALDC, VIII, 1727. Remar)

Remar, “servir-se dels remes per a fer avançar una embarcació en l’aigua” (DIEC), és un der. de *rem* (< llat. RĒMUS), doc. al s. XIII, cognat del cast., port., oc. *remar*, it. *remare*, mot que coetàniament va rebre la competència de *vogar* (f. *vogada* 122), der. molt probablement de VŌCĀRE ‘cridar, donar veus’, que era el que feia el còmit o cap dels galiots perquè remessin a la una i amb força; el vocable, germà del cast. *bogar*, oc., port. i gall. *vogar*, it. *vogare*, sard *abogai*, s’articula per tot el domini amb [b] bilabial, tret del bal. (var. *voguear* 77, amb una diftongació de *a* pròpia d’aquesta localitat, en vies d’extinció) i de l’alg. on s’articula amb labiodental; en la loc. 164 es troba *boar*, per pèrdua de la -g- en contacte amb la vocal velar (cf. *arruga/arrua*), i en la 69 *boar* alterna polimòrficament amb *bogar*. *Vogar* també ha pres el sentit de ‘ventar (la campana)’, com si diguéssim que els tocs de la campana convoquen, criden els fidels (veg. ALDC, III, mapa 551 i PALDC, III, mapa 372).

Alguns significants es desvien del significat de l’enunciat, amb característiques específiques: *ciar* ‘remar endarrere,

d’esquena’ (s. XV) 17, 42, 47, 81, 85, d’origen incert, potser provinent del llat. ISCHIA, -ORUM ‘ossos de les anques’ (← gr.) per l’esforç que es fa amb aquesta part del cos en ciar; var. *aciar* 155, per pròtesi vocàlica, *a la cia* 77; *cia i voga* 155, quan es cia amb un rem i es voga amb l’altre. *Arretgir* ‘mantenir-se aturat’ 85 és pres del sard logudorès *arreggiri* ‘aturar-se’, amb les lexies complexes *arretgir de dosso* ‘girar de babord’ i *arretgir de fatxa* ‘girar d’estribord’. *Bracejar* 118, segona resposta, der. de *braç* (o *braça*), sembla estar en relació amb ‘estirar el cap o corda per un o altre costat de l’embarcació per posar la verga en direcció convenient’ (DCVB).

Tot i que *remar* i *vogar* són sinònims, en la distribució areal es nota que el darrer, com a més propi del llenguatge mariner, s’usa en poblacions de la costa (loc. 147: “[*Remar*] no és paraula marinera”).

Són mots normatius *remar* i *vogar*, des del DOrt, 1917.

